Poniższy tekst jest częścią wystawy prezentowanej w Kadłubie o historii tej miejscowości. Wystawa opracowana została przez Deutscher Freundschaftskreis Kadlub a sfinansowana z dotacji Konsulatu Generalnego RFN we Wrocławiu.

KADLUB anno domini 1845

Tytia, Patr., Sw ¼ M.

Kadłub, D., Reg. Oppeln, OLG. Ratibor, (OS.) Gr.-Strehlitz, N. zu NW. ¾ M., Post Krst. u. Malapane. Standesh. Graf v. Strachwitz, Patrim.G. Schimischow, Just. Hoffmann in Schimischow, auch crim. 110 H., 1 h. Jagdschloß, 1 Vorw., 865 E. (3 ev., 2 j.); kath. K. zu Rosmierz, 1 kath. Sch., 1 L., Collat. Grundh., Inspect. Gr.-Strehlitz. 1 gräfl. hoher Ofen auf Holzkohlen, 1840 erzeugten 24 Mann 8000 Ctr. Roheisen, à 1⅔ Rtl., 1 Schlakkenpoche unbetrieben, 2 gräfl. Frischfeuer, 10 Mann lieferten 1490 Ctr. Stabeisen à 4⅓ Rtl. 1 Kretscham, 9 Handw. 300 Rind. — Hierzu:

Banatken, Banatki, Kol., SO. ⅙ M.

Kadłub, Frei-, Wolny Kadłub, 1504 *Skadlub,* D., Reg. Oppeln, OLG. Ratibor, (OS.) Ro-

zend 1 W (GS Rau in G ev. kath Bra Wff OLG

Fragment strony z książki J. Knie

W 1811 umiera Johann Graf von Tenczin zu Schimischow, właściciel wioski Kadlub. W 1845 roku Hyacinth Ernst Graf von Strachwitz-Susky-GrossZauche und Kamienietz przyłącza do swojej posiadłości Stubendorf [Izbicko] część byłej posiadłości Schimischow: posiadłość rycerską Rosmirka wraz z miejscowościami Grodisko, Kadlub, Boritz, Kroschnitz, Osiek und Banatken. Kadlub pozostanie w rękach rodziny Strachwitz aż do roku 1945.

Według „Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte, und Anders Orte der Königlich Preussischen Provinz Schlesien" [tłum. „Alfabetycznego statystyczno-topograficznego przeglądu wsi, miejsc i miast i innych miejscowości Królewskiej Pruskiej Prowincji Śląsk"] opracowanego przez J. Knie miejscowość Kadlub w roku 1845 wyglądała tak:

W wiosce stało 100 domów, w których mieszkało 863 mieszkańców (z czego trzech to Ewangelicy a dwóch to Żydzi). Oprócz tego w miejscowości mieścił się zamek myśliwski, folwark oraz katolicka szkoła, w której pracował jeden nauczyciel. Kadłub należał do katolickiej parafii Rosmierz. Na dzisiejszym Piecu (dzielnica Kadłuba) stał wysoki piec na węgiel drzewny, w którym według wspomnianego dokumentu w 1840 roku 24 pracowników wyprodukowało 8000 cetnarów (1 cetnar = 50 kg) surówki żelaza o wartości 1/3 Reichstaler za cetnar - przeliczając jest to 400 ton surówki na rok, czyli ok. 1,1 tony dziennie. Poza tym stały też dwie fryszerki, w których w tym samym roku 10 pracowników wyprodukowało 1490 cetnarów prętów żelaznych. W Kadłubie stała też jedna karczma, pracowało 10 rzemieślników i hodowano 300 sztuk bydła. Ciekawostką zapisu jest też, że do Kadłuba należy dzielnica Banatki, która jest kolonią! Pierwsza wzmianka o Banatkach pochodzi z roku 1665, gdy zostały zakupione przez Grafa Gustawa von Colona. Istnieje też do dziś przekaz ustny, iż koloniści z Banatek pochodzili z Banatu, który dzisiaj leży w Rumunii a wtedy był w granicach monarchii Habsburgów. Koloniści ci mieli uciec na protestancki w tym czasie Śląsk w czasie Wojny Trzydziestoletniej (1618-1648) przed prześladowaniami katolickich Habsburgów.

Na zdjęciach mapa z 1828 roku. U góry mapy miejscowość Carmerau (Spórok). Na mapie zaznaczony jest nieistniejący dziś staw Kapeltok Teich, Barbin, czyli dzisiejszy Barwinek, huta (K. Hütte) i młyn Briescha (M. Briesch). Na kolejnym zdjęciu rycina huty w Ozimku w 1835 roku. Ozimska huta produkowała w roku 1840 podobne ilości żelaza, więc należy przypuszczać, że huta kadłubska wyglądała podobnie. Ostatni obraz pokazuje wycinek z ww dokumentu, dotyczący Kadłuba.

Joanna Ania Mróz

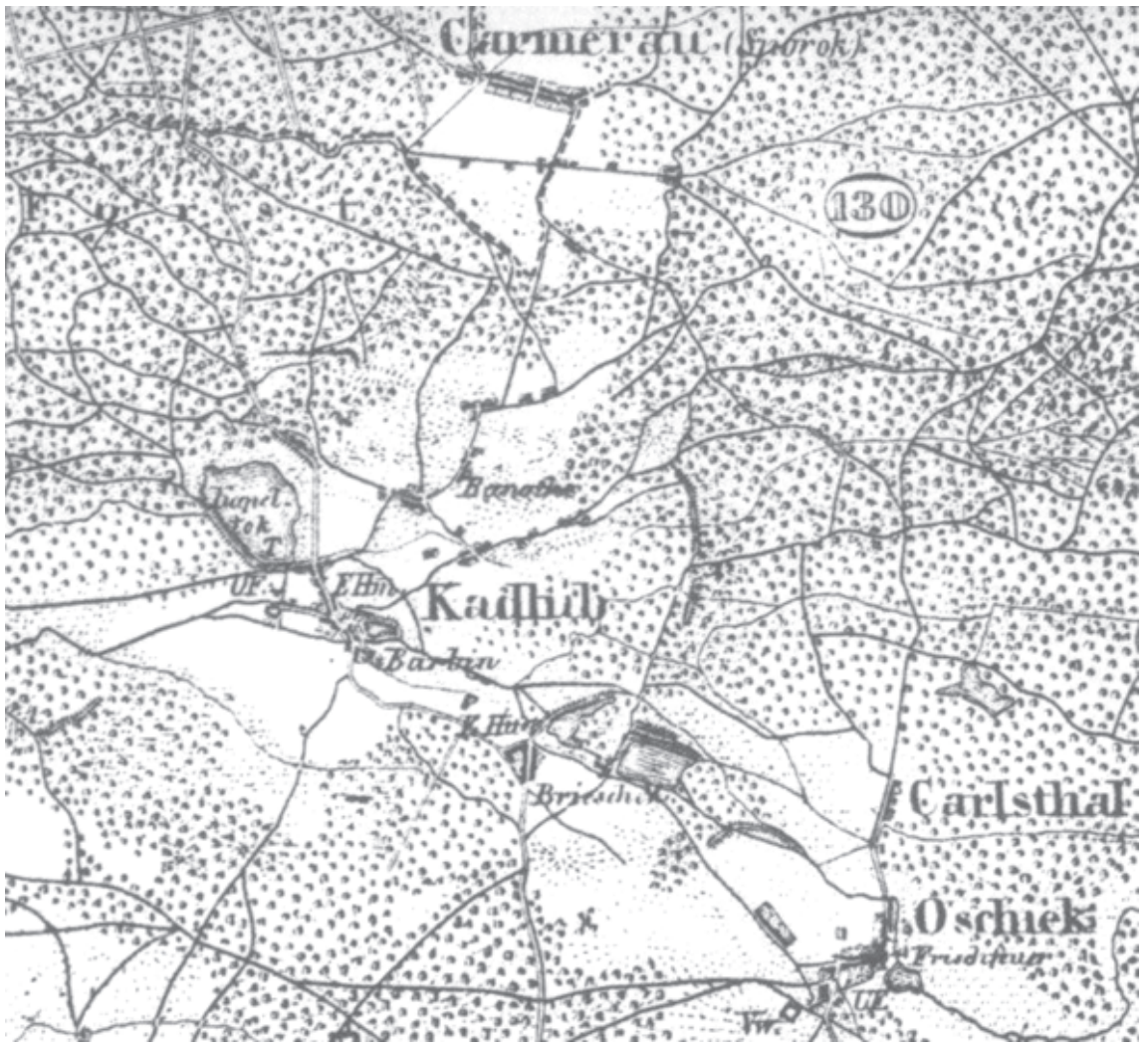

Mapa z 1928 roku

Wysokie piece w hucie w Ozimku w 1835 roku

Szukamy gazet

Nummer 4. Jahrgang 1928.

Aus dem Chelmer Lande

Mitteilungsblatt der Arbeitsgemeinschaft für Heimatkunde im Kreise Groß Strehlitz O.-S. und des Heimatmuseums Groß Strehlitz.

Monatsbeilage zur Groß Strehlitzer Zeitung.

Einzelnummern „Aus dem Chelmer Lande" kosten 10 Pfg. und sind durch den Verlag Georg Hübner in Groß Strehlitz zu beziehen.

Inhalt: 1. Groß Strehlitz im Jahre 1845. — 2. Groß Strehlitzer Volkswitz. — 3. Vom Blauen Montag. — 4. Eidesleistung in Oberschlesien in früherer Zeit. — 5. Buchenbegleitpflanzen. — 6. Eine willkommene Neuheit für den heimatkundl. Geschichtsunterricht.

Groß Strehlitz im Jahre 1845.

Entnommen aus:
Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der königlich-preußischen Provinz Schlesien
verfaßt von J. G. Knie
Oberlehrer der schles. Blinden-Unterrichts-Anstalt. Breslau 1845. 2. Auflage. Druck u. Verlag von Graß, Barth und Comp.

Mitgeteilt von Kurt Gundrum.

Strehlitz, Groß-, Wielki Strzelec, Kreisstadt, ummauert, mit 2 Thoren, dem Oppelner und Krakauer, und 3 Vorstädten, der Krakauer, der Himmelwitzer und Oppelner; 792 pariser Fuß über der Ostsee. Begreift 167, größtentheils massive Wohnhäuser, welche nur in den Vorstädten meist noch mit Schindeln bedacht sind; 99 Ställe, Scheuern und Schoppen; 2122 Einwohner (260 evgl., 1722 kath., 140 jüd.); 268 bürgerliche, 86 schutz-

1825 und 1826, geweiht den 29. Oktober 1826. Patronat königlich. Pastor, ohne Wiedmung und Pfarrhaus. 1 evangelische Schule, auch 1826 gegründet, 1 Lehrer, 1 Hilfslehrer; gastweise kommen die Evangelischen der Umgegend. 1 kath. Stadthospital für 8 Hospitaliten, ohne Unterschied des Geschlechts, zur Zeit 6 Frauen, 2 Männer; Städtisches Gefängnis mit dem königl. Wachtgebäude, Spritzen und Bauden Remisen; 1 königl. 1821 aufgeführte Landwehrzeughaus; 1 Apotheke, 1 Brau- und Brennerei außer der zum Schloß Groß Strehlitz gehörigen großen herrschaftlichen Brau- und Brennerei. 1 städt. Kalkofen, 3/8 Meilen im Norden der Stadt. 4 Gasthäuser, 2 Speisehäuser. Leinweberei mit 40 Stühlen. 170 andere Handwerker. Handel durch 25 Kaufleute, 4 Wein-, 6 Getreide-, 4 Holzhändler, 6 Krämer, 6 Höder, 5 Hausierer. Hauptnahrung Ackerbau; 6 Kram- und Viehmärkte;

Niejeden raz już wspomogliście nas Państwo. tym razem zwracamy się z kolejną prośbą: szukamy następnych czasposim, ukazujących się w powiecie strzeleckim.

Gazetę powiatową - „Gross Strehlitzer Kreis-Blatt" już znamy; gazetę miejską - „Gross Strehlitzer Zeitung" również. Nie inaczej jest z niezwykle popularnym comiesięcznym dodatkiem do niej - „Aus dem Chelmer Lande". To chyba najlepiej znany tytuł na naszym terenie. Ale przyznać trzeba, że natrafiliśmy również na inne tytuły.

Pierwszy z nich to **„Aus dem Annaberger Land Groß-Strehlitz".** Ukazywała sie, jak wskazuje informacja biblioteczna w latach 1933-35. Świadczyłoby to o tym, że stanowiła „następczynię „Aus dem Chelmer Lande", która wydawana była w latach 1925-1932.

Groß-Strehlitzer Kreis-Blatt.

Das Kreisblatt erscheint jeden Mittwoch. Jährlicher Subscriptionspreis 3 Mark. An Insertionsgebühren wird für die Spaltenzeile oder deren Raum 10 R.-Pf. gezahlt. Inserate werden allwöchentlich bis Dinstag früh 8 Uhr angenommen.

Stück 2. Groß-Strehlitz, den 9. Januar 1878.

Dwa kolejne wydawnictwa poszukiwane przez nas to:

„Erzgebirgisches Sonntagsblatt Annaberg"
- dodatek do „ Annaberger Wochenblatt" - ukazującej się prawdopodobnie w latach 1917-1926

oraz

Verein für Geschichte von Annaberg und Umgegend.
Mitteilungen Annaberg - wydawanego w latach 1885-1940.

Czy znacie państwo te tytuły? Czy w swoich archiwach nie macie żadnych egzemplarzy? Jeśli macie jakieś informacje na ten temat - podzielcie się znami. Tel.077 44017 91 lub e-mail: pp@powiatstrzelecki.pl